

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ КІБЕР-БЕЗПЕКИ В ОБЛІКУ

Може цього року ми спробуємо іншу стратегію кібер-безпеки в обліку?

2023-2024 н.р. (план набору 2020)

освітній рівень	перший (бакалавр)
галузь знань	07 Управління та адміністрування
спеціальність	071 Облік і оподаткування
освітня програма	«ТОП-менеджмент в обліку та адмініструванні» «Облік, аудит та оподаткування комерційної діяльності» «Облік, аудит і оподаткування банків та фінансових установ»

VIII семестр 4-й курс силабус (денна)

/назва групи за планом набору 2020/

Лекції: згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Аудиторія: _._

Практики: згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Аудиторія: _._

Команда викладачів:

Лектори:

Євсєєва Ольга Олексіївна (доктор економічних наук, професор)

Контакти: +38 (057) 730-10-86, e-mail: olgaievsieieva@kart.edu.ua

Підпригора Ірина Віталіївна (кандидат економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-10-87, e-mail: irynapidoprygora@kart.edu.ua

Години прийому та консультацій:

Викладач практичних занять:

Підпригора Ірина Віталіївна (кандидат економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-10-87, e-mail: irynapidoprygora@kart.edu.ua

Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, корп. 3, пов. 2, ауд.11. [ауд. 3.211]

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

У сучасних економічних умовах більшість підприємств працюють в умовах невизначеності, непередбачуваності. Нестабільна політична і соціально-економічна ситуація в країні посилюють ступінь ризику прийняття рішень і функціонування підприємств загалом. Один з найістотніших впливів на формування економічної безпеки підприємства здійснює держава. Використовуючи прямі та непрямі прийоми втручання, держава впливає на економічний і соціальний розвиток країни. Спільною проблемою для підприємства і держави виступає економічна безпека. Проблема полягає у тому, що під час створення основи для економічної безпеки державі потрібно не завдати шкоди діяльності підприємства.

Розглядаючи кібер-безпеку та інші похідні із цим терміном поняття, потрібно чітко визначити межі застосування цього терміну в приватному чи державному секторі економіки. Саме тому курс дисципліни «Основи кібер-безпеки в обліку» містить дві частини – теоретичні основи забезпечення кібер-безпеки підприємства та її обліково-аналітичне забезпечення.

Нормативно-правова основа забезпечення економічної безпеки нині в цілому створена і складається з кількох рівнів правових актів: Конституції України, базового Закону «Про основи національної безпеки України», статутних і галузевих законів, підзаконних нормативних актів, а також деяких політико-правових документів декларативного характеру. Проте вона потребує вдосконалення через прийняття Закону «Про економічну безпеку України» і запровадження практики схвалення парламентом Стратегії економічної безпеки, яка б узгоджувалася зі Стратегією соціально-економічною та культурного розвитку України.

Держава має забезпечити національні підприємства теоретико-прикладними розробками в області економічної безпеки не тільки на законодавчому рівні, а й забезпечити їхнє впровадження на практичному рівні.

У свою чергу на кожному підприємстві повинна бути створена програма визначених дій, спрямованих на створення надійної економічної безпеки підприємства, створення якої можливе шляхом побудови виваженої та чіткої облікової політики суб'єкта господарювання в межах чинного законодавства та П(С)БО.

В курсі дисципліни «Основи кібер-безпеки в обліку» ми розглядатиме поняття «кібер-безпеки» з точки зору можливостей захисту облікової інформації та впливу самої облікової інформації на побудову стратегії захисту економічної інформації підприємства.

Дисципліна «Основи кібер-безпеки в обліку» для підготовки бухгалтерів має особливо важливе значення. Вона покликана сформулювати у майбутніх фахівців чітке уявлення про ідентифікацію кібер-загроз у сфері використання бухгалтерської інформації та визначення засобів її захисту від викрадення, пошкодження чи втрати у кіберпросторі. Дисципліна «Основи кібер-безпеки в обліку» є не тільки основою для фахового навчання здобувачів вищої освіти за відповідними освітніми програмами спеціальності «Облік і оподаткування», а й за іншими економічними та неекономічними спеціальностями, де майбутнім фахівцям необхідні знання про широкий спектр можливостей економічної діяльності суб'єктів господарювання та її наслідків в економічному просторі.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

1. Загальні компетентності:

- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до критичного осмислення проблем у навчанні та професійній діяльності та на межі предметних галузей.
- Здатність до навчання та готовність підвищувати рівень своїх знань і професійних компетенцій.

- Уміння нести соціальну відповідальність у межах професійної діяльності та етичних зобов'язань з точки зору професійної етики. Уміння працювати у колективі та команді.

- Здатність здійснювати комунікаційну діяльність. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

2. Спеціальні (фахові) компетентності:

- Знати норми положень, інструкцій, затверджених Кабінетом Міністрів України, Радою національної безпеки і оборони України, Міністерством внутрішніх справ України, Міністерством фінансів України, Національним банком України та іншими державними органами, що регулюють порядок гарантування безпеки на підприємстві як власними силами, так і з використанням спеціалістів;

- Опанувати методики вивчення документів і реального стану підприємства; способів виявлення загроз економічній безпеці підприємства; способів ліквідації наслідків від збитків, заподіяних протиправними діями щодо порушення позитивного стану економічної безпеки на підприємстві; вимог до проведення заходів для гарантування економічної безпеки на підприємстві;

- Опанування методів й особливостей гарантування економічної безпеки на підприємствах; спеціального підходу до аналізу потенційних і реальних загроз економічній безпеці підприємства тощо.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Курс «Основи кібер-безпеки в обліку» є невід'ємною складовою частиною циклу дисциплін, що забезпечують підготовку студентів-бакалаврів спеціальністю «Облік і оподаткування» за такими освітніми програмами як «ТОП-менеджмент в обліку та адмініструванні», «Облік, аудит та оподаткування комерційної діяльності», «Облік, аудит і оподаткування банків та фінансових установ». Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає тільки після опанування таких дисциплін освітнього ступеня «бакалавр», як «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік І», «Фінансовий облік», «Основи оподаткування», «Оподаткування господарських операцій», «Звітність підприємств», «Аудит», «Експертиза бухгалтерського обліку», а також виконання практичних занять, контрольних і курсових робіт.

Вивчення курсу допомагає студентам систематизувати знання та сформувати комплексне уявлення про розкриття сучасного стану кібер-безпеки, а також ідентифікація кібер-загроз у сфері використання бухгалтерської інформації та визначення засобів її захисту від викрадення, пошкодження чи втрати у кіберпросторі, а також про заходи гарантування кібер-безпеки бухгалтерської інформації на підприємстві, яка базується на застосуванні загальних і специфічних засобів захисту організаційного, технічного, кадрового та юридичного характеру.

Від здобувачів очікується: базове розуміння таких дисциплін як «Бухгалтерський облік», «Вступ до фаху», «Діловодство і кореспонденція», «Економіка підприємства», «Фінанси» та інші загальноосвітні дисципліни та дисципліни професійного циклу. На теоретичні знання дисципліни «Основи кібер-безпеки в обліку» спираються дисципліни «Оптимізаційні системи оподаткування», «Банківський менеджмент», «Аналіз фінансового стану підприємства», «Оцінка вартості бізнесу», «Облік і звітність в оподаткуванні», «Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків», «ТОП-менеджмент податків».

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час групових занять. Велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Команда викладачів кафедри обліку і аудиту будуть готові надати будь-яку допомогу з будь-яких з найбільш складних аспектів курсу особисто у робочий час, по електронній пошті та іншими засобами передачі інформації.

Огляд курсу

Цей курс, який вивчається з лютого по травень навчального року (для денної форми навчання), дає студентам глибоке розуміння необхідності побудови системи економічної безпеки на основі даних обліково-аналітичного забезпечення діяльності суб'єкта господарювання на науково обґрунтованих засадах.

Курс складається з однієї лекції на тиждень і одного практичного заняття на тиждень. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями, індивідуальним проектом та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та розробки індивідуального проекту з питань практичного застосування елементів, способів та прийомів облікової політики підприємства у зміцненні його економічної безпеки. Індивідуальний проект передбачає моделювання діяльності підприємства та визначення основних положень облікової політики та стратегії економічної безпеки.

Практичні заняття курсу передбачають виконання групових проектів з прикладних матеріалів в ході дискусійних обговорень проблемних питань взаємодії та впливу один на одного економічної безпеки та облікової політики.

Проект фіналізується захистом та обговоренням розроблених матеріалів, що дає студенту уявлення про різні лінії стратегії економічної безпеки підприємства на основі облікової політики підприємства.

Ресурси курсу

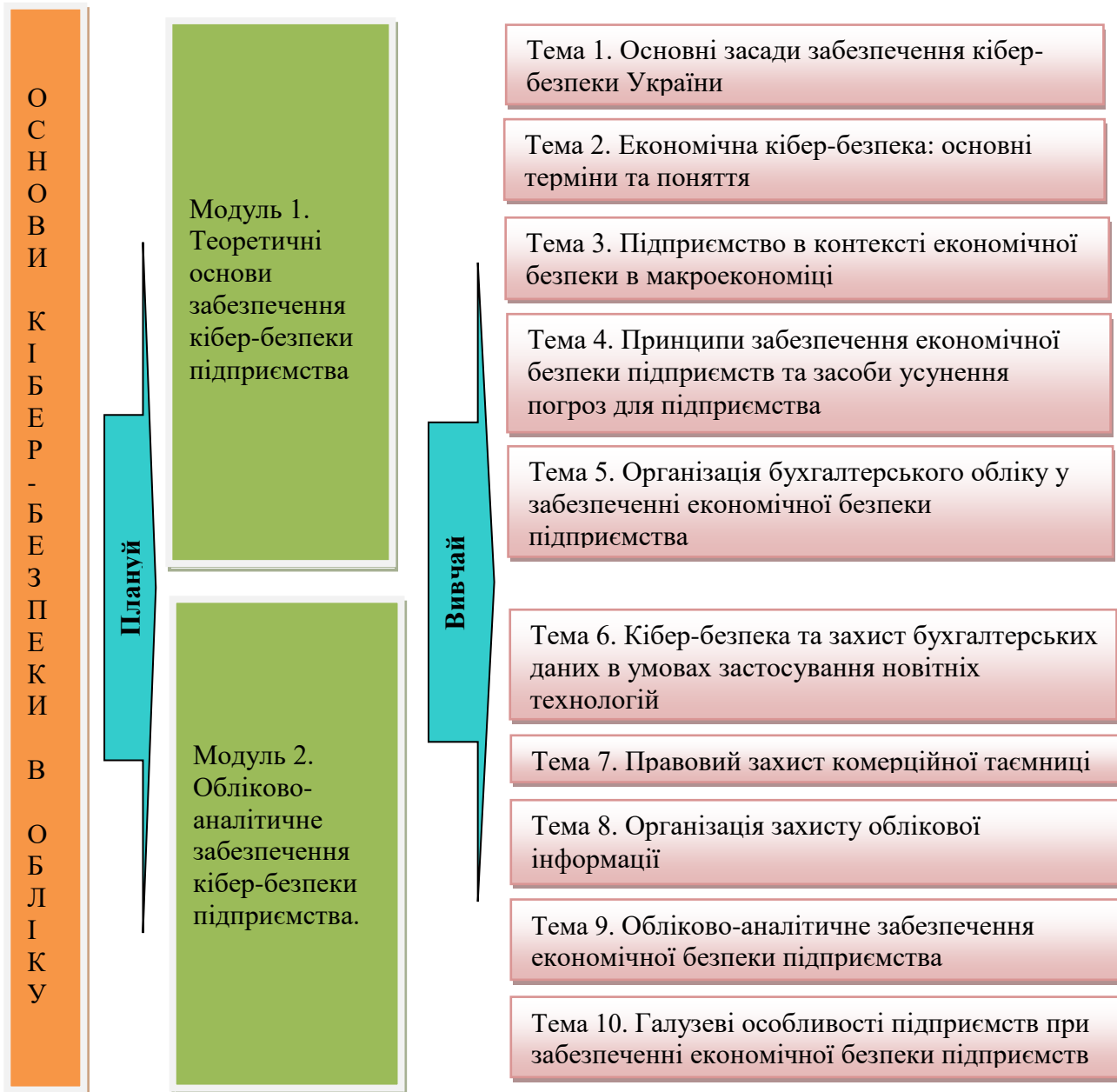
Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу.

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Приклади питань для обговорення доступні на слайдах відповідних презентацій. Ось деякі з них:

- 1) В чому полягає об'єкт та предмет вивчення спеціальності ЕБ?
 - 2) Підприємство в концепції національної безпеки України.
 - 3) Теорія потенційних конфліктів.
 - 4) Принципи забезпечення економічної безпеки підприємств.
 - 5) Проблеми захисту комерційної таємниці та практичні способи її захисти.
- ... тощо.

Теми курсу

Основи кібер-безпеки в обліку / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Практичні заняття	
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальний проект	
	Іспит	

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Тиж-день	Кільк. годин	Тема лекції	Кільк. годин	Тема практичних занять
Модуль 1. Теоретичні основи забезпечення кібер-безпеки підприємства				
1	2	Основні засади забезпечення кібер-безпеки України	2	Основні засади забезпечення кібер-безпеки України
2	2	Економічна кібер-безпека: основні терміни та поняття	2	Економічна кібер-безпека: основні терміни та поняття
3	2	Підприємство в контексті економічної безпеки в макроекономіці	2	Підприємство в контексті економічної безпеки в макроекономіці
4-5	4	Принципи забезпечення економічної безпеки підприємств та засоби усунення погроз для підприємства	4	Принципи забезпечення економічної безпеки підприємств та засоби усунення погроз для підприємства
6-7	4	Організація бухгалтерського обліку у забезпеченні економічної безпеки підприємства	4	Організація бухгалтерського обліку у забезпеченні економічної безпеки підприємства
Модуль 2. Обліково-аналітичне забезпечення кібер-безпеки підприємства.				
8	2	Кібер-безпека та захист бухгалтерських даних в умовах застосування новітніх технологій	2	Кібер-безпека та захист бухгалтерських даних в умовах застосування новітніх технологій
9	2	Правовий захист комерційної таємниці	2	Правовий захист комерційної таємниці
10-11	4	Організація захисту облікової інформації	4	Організація захисту облікової інформації
12-13	4	Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства	4	Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства
14-15	4	Галузеві особливості підприємств при забезпеченні економічної безпеки підприємств	4	Галузеві особливості підприємств при забезпеченні економічної безпеки підприємств
	30		30	
Іспит з дисципліни «Основи кібер-безпеки в обліку»				

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Студентам пропонується обрати один з 10-ти напрямів для створення індивідуального проекту впродовж семестру. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **20 балів до поточного модульного контролю**. За вчасне та частково вірне виконання – від 5 до 15 балів. За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання завдання складає 50% на перший модульний контроль і 100% на другий модульний контроль. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.
- Студенти мають прорецензувати одну роботу іншого студента або групи впродовж семестру очно та висловити свої критичні зауваження.
- Напрями створення індивідуального проекту представлені в Методичних вказівках.

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучення до розгляду та обговорення проблем щодо методичних підходів до вирішення проблеми забезпечення економічної та облікової безпеки підприємства. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів). Ступінь залученості визначається ступенем активності студента у обговореннях поставлених проблемних питань розвитку і вдосконалення особистих якостей студентів- майбутніх бухгалтерів-менеджерів, які необхідні в управлінській діяльності в кризових ситуаціях. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Екзамен:

- Студент отримує оцінку екзамену за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає підсумковий бал іспиту.

Додаткову інформацію про оцінювання знань студентів містить *Положення про контроль та оцінювання якості знань студентів в Українському державному університеті залізничного транспорту, схвалено рішенням Вченої ради університету, протокол №8 від 24.11.2015 р.* [<http://kart.edu.ua/images/stories/akademiya/documentu-vnz/polojennya-12-2015.pdf>]

/витяг, початок/

...

3.3. Семестровий екзамен

3.3.1. Семестровий екзамен – форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр.

3.3.2. Оцінка семестрового екзамену (екзаменаційна оцінка) визначається як загальна модульна оцінка - середньоарифметична сума балів двох модульних оцінок за 100-бальною шкалою.

3.3.3. До початку сесії лектор інформує студентів про набрану ними загальну модульну оцінку.

Студенти, які виконали усі індивідуальні завдання та лабораторно-практичну частину курсу, передбачені програмою дисципліни, мають можливості:

- не складати екзамен і отримати семестрову оцінку, як середньоарифметичну оцінку модулів за 100-бальною шкалою;
- складати екзамен з метою отримання семестрової оцінки за даною навчальною дисципліною.

3.3.4. Студентам, які за результатами двох модулів набрали середньоарифметичну суму балів

90 – 100 («відмінно», А),

75 – 81 («добре», С),

60 – 68 («задовільно», Е)

відповідна оцінка проставляється в екзаменаційну відомість.

3.3.5. Студенти, які за результатами двох модулів набрали середньоарифметичну суму балів

82 – 89 («добре», В),

69 – 74 («задовільно», D)

мають можливість або отримати відповідну оцінку або скласти екзамен.

Студентам, які згодні з набраною середньоарифметичною сумою балів, відповідна оцінка проставляється в екзаменаційну відомість.

Студенти, які бажають скласти екзамен, можуть покращити набрану оцінку на один ступінь за шкалою ECTS (з *B* на *A*, з *D* на *C*) тільки одного разу під час проведення екзамену.

У будь-якому разі підсумкова семестрова оцінка не може бути нижчою за середньоарифметичну оцінку навчальних модулів.

3.3.6. Студенти, які за результатами двох модулів набрали середньоарифметичну суму балів

0 – 59 («незадовільно», F, FX)

повинні з'явитися на екзамен, де вони можуть покращити її на оцінку 60 – 68 («задовільно», E).

3.3.7. Студенти, які до початку сесії не виконали індивідуальні завдання або лабораторно-практичну частину курсу, передбачені робочою програмою дисципліни, не допускаються до процедури семестрового контролю і отримують екзаменаційну оцінку «незадовільно», яку вони можуть виправити як академічну заборгованість (див. п. 3.5.6) після здачі невиконаної частини робочої програми дисципліни.

3.3.8. Семестровий екзамен проводиться шляхом комп'ютерного тестування або шляхом відповідей на питання екзаменаційних білетів.

...

3.5.6. Якщо за результатами екзамену студент не зумів поліпшити оцінку «незадовільно» (див. п. 3.5.4), він повинен ліквідувати цю академічну заборгованість шляхом перездачі екзамену. Згідно з вимогами вищої школи України студент має право на дві перездачі екзамену. Перша перездача проводиться після завершення сесії у терміни, встановлені деканатом факультету. Якщо і в цьому випадку студент отримає оцінку «незадовільно», друга перездача екзамену здійснюється перед комісією.

Обидві перездачі проводяться шляхом відповідей на питання екзаменаційних білетів.

Результати перездачі записуються в екзаменаційному листі, який видається деканатом. Екзаменаційний лист повертається в деканат особисто екзаменатором. Екзаменаційний лист підшивається до екзаменаційної відомості відповідної академічної групи.

...

/витяг, закінчення/

Очікувані результати навчання:

Після завершення вивчення дисципліни «Основи кібер-безпеки в обліку» студент-бакалавр повинен знати, розуміти, бути здатним продемонструвати:

- знання щодо основних підходів до побудови системи управління економічною безпекою підприємства та загальних принципів та особливостей організації стратегічного управлінського обліку на підприємствах різних форм власності та організаційно-правових форм господарювання та на окремих ділянках обліку й різних типах підприємств;

- знання щодо основних понять та категорії економічної безпеки бізнесу, її основних функціональних складових (напрямів), принципів та методичних підходів до проведення діагностики економічної безпеки підприємства;

- уявлення про технологію організації служби безпеки підприємства та оцінювання ефективності її діяльності;
- вміння щодо організації управління витратами підприємства за різних систем управління витратами; організації та здійснення бухгалтерського та податкового обліку, внутрішнього контролю усіх об'єктів, що визначають діяльність підприємства;
- розраховувати показники та оцінювати рівень фінансового стану, прогнозувати показники розвитку підприємства;
- формувати та застосовувати на практиці методики і техніки аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства.

Команда викладачів:

Євсєєва Ольга Олексіївна (<http://kart.edu.ua/staff/ievsieieva-olga-oleksiivna-ievsieieva-olga-oleksiivna>) – професор кафедри обліку і аудиту, вища освіта – економіст за спеціальністю «Облік і аудит» (Харківська державна академія залізничного транспорту, 1999 р.), доктор економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством» (Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», 2012 р.)

Напрямок науково-дослідної діяльності: формування системи управління сталим розвитком національної економіки України.

Напрямок науково-дослідної діяльності за профілем кафедри: методологічні основи впровадження організації бухгалтерського обліку та фінансового менеджменту в сучасних умовах господарювання та з урахуванням галузевих особливостей діяльності підприємств, прикладні аспекти впровадження норм Податкового кодексу України.

Досвід професійної практичної діяльності за спеціальністю.

Підопригора Ірина Віталіївна (<http://kart.edu.ua/staff/pidoprigora-irina-vitaliivna>) – доцент кафедри обліку і аудиту, вища освіта – економіст за спеціальністю «Облік і аудит» (Харківська державна академія залізничного транспорту, 2001 р.). Отримала ступінь к.е.н. за спеціальністю (08.00.04 - «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» у 2011 році.

Напрямки наукової діяльності: впровадження контролінгу в управління підприємствами; удосконалення організації бухгалтерського обліку підприємства; управління ризиками підприємницької діяльності підприємства.

Досвід професійної практичної діяльності за спеціальністю.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua/>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультиватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, вміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Рушай сміливо назустріч знанням!